

Rozhýbaný kraj

September / 2021

 KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Cyklobusom na Tokaj

Vinohradnícka oblasť okrem vína ponúka aj skvelé trasy pre turistov na dvoch kolesách.

Zefektívnil sme opravy mostov

Host' do kraja, Boh do kraja

Na východe o niekoľko dní privítame veľmi vzácného hosťa, aj keď len na jeden deň. Pápež František príde do Košíc pri svojej prvej návšteve Slovenska vôbec. Je to pre náš kraj a jeho obyvateľov obrovská pocta a nepochybne to bude historická udalosť.

Mnohí z vás nám píšete, že sú sklamaní z výberu miest, ktoré pápež navštívi. Nebuďme, prosím, malicherní. Svätý otec je náš hosť a isto poznáte to príslovie z titulky tohto úvodníka. Vie, prečo si vybral tak ťažko skúšané miesto, ako je najviac skloňované košické sídlisko. Pokorne počúvajte a pozerajte sa, možno sa dozvieme viac, ako čakáme.

Vaša župa vám pomôže dostať sa k pápežovi čo najbližšie. Prichystali sme takmer 100 špeciálnych autobusových spojov aj veľkoplošnú obrazovku pre tých, ktorí sa bližšie nedostanú. Ukážme, prosím, spoločne trpezlivosť, takých dní v našom živote veľa nebude.

Ukážme, prosím, spoločne trpezlivosť, takých dní v našom živote veľa nebude.

Rastislav
Trnka

predseda KSK
predseda@vucke.sk

Začiatkom septembra budem myslieť najmä na učiteľov a žiakov našich stredných škôl. Cez prázdniny sme im vynovili a niekde ozelenili budovy. Do lavíc si sadnú v neistých časoch, zaočkovanosť proti covidu-19 je u nás na východe stále nízka. Bude to ďalší mimoriadne ťažký školský rok.

V tomto čísle si prečítate aj o cyklotrasách. Ako viete, bola to vždy moja priorita. Často počúvam, že rastú pomaly. Ako po daždi to nikdy nebude, od toho nás delí hora byrokracie. Pomaly z nej uberáme, prečítajte si rozhovor s naším cyklokoordinátorom o cestách, po ktorých sa čoskoro prejdete na dvoch kolesách.

Obsah

Krajské školy chytili nový dych

Rozhovor s Matúšom Gogom

Krajský cyklokoordinátor Matúš Goga vraví, že nielen peší turisti by mali byť ohľaduplní k cyklistom, ale platí by to malo aj naopak. V čom je, podľa neho, najväčší problém pri výstavbe cyklociest a prečo sa zdá, že cyklocesty pribúdajú pomaly? V rozhovore prezradil aj to, prečo je dobre nakreslená „čiara“ až 90 percent úspechu.

str. 3 - 4

str. 7

Európsky týždeň mobility

Je auto najlepšou možnou formou každodennej dopravy? Košický samosprávny kraj chce poukázať na to, že veľké zmeny sa začínajú malými krokmi. Za to, že sa vyberiete po vlastných napríklad do práce, môžete získať odmenu. Počas Európskeho týždňa mobility nebude chýbať ani vydávanie bezkontaktných dopravných kariet zadarmo.

str. 10

Rozhovo

s Matúšom Gogom

Najväčším problémom pri výstavbe cyklociest je byrokracia štátu.

Matúš Goga, cyklokoordinátor pre Košický samosprávny kraj, hovorí o tom, aké nové trasy pre cyklistov pribudnú v našej župe, čo všetko obnáša ich výstavba aj o ohľaduplnosti medzi motoristami, cyklistami a pešími turistami.

Kde všade v Košickom kraji sa môžeme v najbližšom období tešiť na nové cyklocesty?

Jednou z našich aktuálnych najväčších priorít je výstavba cyklocesty v úseku južnej hrádze Zemplínskej šíravy, ktorá prepojí obce Zalužice a Lúčky. Dokončiť ju chceme v budúcom roku. V dlhodobom horizonte plánujeme spojiť Michalovce s Vinianskym jazierom a od neho pokračovať k ďalším obciam. Takisto plánujeme v nasledujúcom roku urobiť galériu nad riekou Hornád v časti, kde sa vychádza z košickej mestskej časti Ťahanovce. Dostaneme sa ňou do Družstevnej pri Hornáde, odkiaľ sa otvárajú možnosti v smere na Kysak a Budimír. V budúcnosti chceme cyklotrasu vybudovať až po hranicu Košického kraja. V roku 2022 zrealizujeme aj cyklotrasu v Margecanoch a v Slovenskom raji prepojíme Podlesok s Hrabušicami. O rok na to máme v pláne spojiť Podlesok so Spišským Štiavnikom, čím sa aj v tejto oblasti spojíme s Prešovským krajom a cyklocestou vedúcou z Vysokých Tatier.

Čo všetko obnáša výstavba cyklocesty?

Je to dosť zložitý proces, ktorý začína analýzou územia. V rámci nej skúmajeme napríklad hustotu osídlenia, dopravné koridory, členitosť územia a jeho majetkovo-právne vysporiadanie. Na základe toho nakreslíme čiaru, kadiaľ pôjde cyklotrasa. Keď je dobre nakreslená, je to 90 percent úspechu. Potom nasleduje projektová dokumentácia, majetkovo-právne vysporiadanie územia, územné a stavebné konania. Keď toto všetko absolvujeme, prichádza na rad obstarávanie zhotoviteľa, po ktorom nasleduje samotná výstavba cyklocesty.

Ľudia, najmä aktívnejší cyklisti, sa často sťažujú, že nové cyklotrasy pribúdajú veľmi pomaly...

Chápem ich, no väčšinou nevedia, čo všetko je potrebné pri ich výstavbe realizovať. Samotné vybudovanie cyklocesty zaberá len desať percent času. Zvyšok všetko to, čo som spomínal v predchádzajúcej odpovedi. Prípravné procesy trvajú veľmi dlho. A to som ešte nespomenul prípady, v ktorých vstupujú do hry štátne organizácie, na území ktorých má cyklotrasa stáť. Napríklad rokovania s Vodohospodárskou výstavbou

alebo Lesní SR trvajú často nekonečne dlho.

Čo je teda najväčším problémom?

Trúfam si povedať, že hlavne byrokracia štátu. My budujeme cyklocesty, teda modernú dopravnú infraštruktúru, a riadime sa starým stavebným zákonom platným ešte z polovice 80-tych rokov minulého storočia.

My budujeme cyklocesty, teda modernú dopravnú infraštruktúru, a riadime sa starým stavebným zákonom platným ešte z polovice 80-tych rokov minulého storočia.

K tomu sa neraz pridávajú problémy s majetkovo-právnym vysporiadaním územia a už spomínaná byrokracia a prieťahy zo strany štátnych organizácií. My na košickej župe sme prakticky okamžite po nástupe nového vedenia začali intenzívne pracovať na nových trasách. A prvé, hlavne kvôli týmto problémom, otvárame až v tomto roku.

Máte krajiny, ktoré považujete za vzorové pri výstavbe cyklociest?

Nemyslím si, že je rozumné po-

rovnávať sa s inými krajinami. Všade platia iné premenné, ktoré ovplyvňujú prípravu cyklotrás. Napríklad Maďarsko, ktoré nám mnohí dávajú za vzor. Tam bola historicky dobre vybudovaná pešia infraštruktúra. S príchodom a rozširovaním modernej verejnej dopravy boli tieto chodníky stále menej využívané a na nich vznikali cyklotrasy. Alebo Holandsko. Tam je úplne iná mentalita ľudí. Na cestách berú cyklistov ako súčasť cestnej premávky a motoristi sa k nim správajú ohľaduplne. Holanďania preto ani nepotrebujú veľa cyklotrás, pretože cyklisti sú na cestách bezpeční. Aj na základe ich príkladu si myslím, že možno nie je vhodné stavať všade príliš veľa cyklociest.

Prečo?

Pretože ak budeme dávať cyklistov dole z ciest, tak si na nich vodiči nikdy nezvyknú a stále sa nebudete na dvoch kolesách cítiť na našich cestách bezpečne. Napríklad v takom Chorvátsku miestny motorista obieha takmer v päťmetrovom odstupe. Na Slovensku a v Čechách mi neraz takmer vezme lakeť. Toto nie je normálne a musíme to zmeniť. Cyklisti aj motoristi sa musia na našich cestách rešpektovať.

A keby sme sa na problém motoristi-cyklisti pozreli aj z pohľadu peších turistov? Miestami mám pocit, že sa tak veľa bojuje za práva cyklistov brázditi naše cesty, lúky a lesy, no zabúda sa na turistov, ktorí sa chcú poprechádzať alebo si zabehať v prírode. Nie som sám, ktorému prekáža, že na chodníkoch vyhradených peším turistom, sa preháňajú cyklisti, pred ktorými musí človek neraz v ohrození zdravia uskakovať z cesty.

Úplne s vami súhlasím. Mne to tiež prekáža. Mali by byť jasne rozdelené trasy pre cyklistov a peších turistov. Tam, kde sa porušujú pravidlá, by mali zasahovať správcovia lesa, občasní policajti alebo iní na to kompetentní ľudia či inštitúcie. A cyklisti by sa mali ohľaduplne správať k peším turistom. Ale to je opäť len o nás a o tom, ako sa k sebe navzájom správame a rešpektujeme.

Pápeža privítajú východniari

Slovensko sa približne v polovici septembra takmer po dvadsiatich rokoch dočká návštevy Svätého Otca.

Veriaci v Košickom kraji majú o dôvod na radosť viac. Pápež František zavíta totiž aj do metropoly východu, a to presne počas tretieho dňa návštevy (14. septembra). Pozvanie prijal od prezidentky SR Zuzany Čaputovej. Rušno bude najmä na sídlisku Luník IX v Košiciach, kde sa o 16.00 hod. stretne s rómskou komunitou. Nebude to však jeho posledná zastávka. Následne sa presunie na štadión Lokomotívy, kde ho o 17.00 hod. privítajú mladí Slováci do 30 rokov. Očakáva sa, že ich tam prídu desaťtisíce. Pápež František sa od nástupu do svojho pontifikátu prezentuje láskou a blízkosťou k ľuďom, ktorí žijú na perifériách. Aj to bol možno dôvod, prečo sa rozhodol navštíviť Luník

IX. Obyvatelia sídliska ho budú môcť vítať na priestranstve pri saleziánskom komunitnom centre.

Kraj vypraví približne 100 autobusov

S organizáciou tejto jedinečnej návštevy pomáha aj Košický samosprávny kraj. Na náhodu rozhodne nič nenechá. Presne v deň príchodu pápeža do Košíc vypraví mimoriadne autobusové spoje, ktoré budú zväžat

veriacich z jednotlivých farností. Pôjde približne až o 100 autobusov. Upravený bude aj cestovný poriadok prímestskej autobusovej dopravy v kraji. „Vážime si, že pápež František zavíta po prvý raz na Slovensko a ako cieľ návštevy si vybral aj náš kraj,“ povedal predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka s tým, že väčšina ľudí príde z iných miest a nielen z metropoly východu a aj to je dôvod, prečo kraj vypraví mimoriadne autobusové spoje.

Pochvala od arcibiskupa

Spoluprácu s krajom si pochvaľuje aj košický arcibiskup metropolita Bernard Bober. „Chcel by som vzdvihnúť aktívnu súčinnosť KSK, ktorá sa týka priprav návštevy.“ V uplynulých týždňoch župa otvorila simulované očkovačie centrá vo farnostiach, keďže účasť na programe bude umožnená iba plne zaočkovaným osobám. Nie každý sa bude môcť stretnúť so Svätým Ocom. Uprednostnení budú najmä mladí ľudia. Tí, ktorí sa na Lokomotívu nedostanú, si budú môcť pozrieť priamy prenos v centre Košíc, kde bude inštalovaná veľkoplošná LED obrazovka.

V opravách ciest sme pridali plyn

Rekonštrukcia cesty v Nižnom Klátove

V okrese Košice-okolie prebiehajú najväčšie rekonštrukcie ciest v histórii. Župa opravuje aj úseky vedúce k turisticky vyhľadávaným lokalitám.

Košický samosprávny kraj šliapol na pedál aj pri rekonštrukciách ciest. Počas aktuálnej stavebnej sezóny pracujú krajskí cestári takmer nepretržite, opravujú komunikácie, mosty, priepusty, oporné múry, ale aj autobusové zastávky či zvodidlá pri cestách. Asi najväčšie stavebné práce prebiehajú v súčasnosti v okrese Košice-okolie. Práve tu je v rámci kraja najhorší stav ciest. Bezpečnejšia a komfortnejšia jazda je po novom napríklad medzi obcami Čaňa a Gyňov, ktorá neprešla väčšou rekonštrukciou od svojej výstavby. Župa ukončila aj opravu úseku medzi Boliarovom a Bačkovikom, ktorej súčasťou bola i rekonštrukcia dvoch

mostov. Nový asfaltový koberec má aj cesta medzi Baškou a Bukovcom, v Nižnom Klátove a v Seni. Po oprave cesty v lokalite Baňa Lucia prišiel na rad aj nadväzujúci úsek medzi obcou Jasov a jeho časťou Počkaj. Ešte počas leta opravili cestári aj úsek medzi obcami Kecerovce a Bunetice, medzi Vajkovicami a Kráľovcami aj cestu od obce Sady nad Torysou po Olšovany. V septembri sa opravy dočká havarijná cesta vo Vtáčkovciach a župa opraví aj úsek medzi obcami Háj a Hačava. Celkovo by malo do konca tohto roka prejsť opravou približne 50 kilometrov ciest v okrese Košice-okolie. Plné ruky práce majú cestári aj v iných regiónoch kraja. Župa sa snaží

opravovať cesty, ktoré vedú k turisticky vyhľadávaným lokalitám, ako napríklad cesta k Dobšinskej ľadovej jaskyni, v Smolníku pri jazere Úhorná, medzi Podhorodňom a Ruským Hrabovcom pri Beňatinskom lome či cesta v Ochtinej pri Ochtinskej aragonitovej jaskyni. Počas leta bola dokončená tiež rekonštrukcia cesty na Duklianskej ulici v Spišskej Novej Vsi, ktorá je hlavným ťahom v smere na Poprad a do Slovenského raja. S opravami ciest preto kraj rozhodne nekončí. Pri výbere lokalít, ktoré sú zaradené do zásobníka opráv, počúva župa aj požiadavky obyvateľov. Na rad sa tak dostávajú aj úseky, ktoré dlhodobo kritizujú miestni aj vodiči.

Krajšie a modernejšie školy

Košický samosprávny kraj využil leto na obnovu tried aj budov stredných škôl.

Premena na zelenú školu

Pracovný ruch zavládol počas prázdnin aj na Spiši. Budova Strednej priemyselnej školy technickej v Spišskej Novej Vsi sa premenila na stavenisko kvôli prípravným prácam pred realizáciou projektu vodozádržných opatrení. Stavbári počas leta demontovali omietky a rozvody a uskutočnili zemné výkopové práce. Zároveň vymenili výplne otvorov s otvorením priestoru do átria školy. Kraj túto obnovu podporil sumou viac ako 152-tisíc eur. Sanácia budovy je len začiatkom veľkej modernizácie a zmeny na zelenú školu 21. storočia. Škola totiž na projekt vodozádržných opatrení požiadala o nenávratný finančný príspevok Ministerstvo životného prostredia SR a Košický samosprávny kraj sa ho zaviazal kofinancovať. Stredoškólači by sa tak mohli učiť pod tzv. zelenou strechou či poprechádzzať sa po trávniku, namiesto súčasného asfaltu. Okrem toho pribudnú aj dažďové záhrady či jazierka.

Krajšie aj bezpečnejšie školy

Vynovené priestory čakali v septembri aj žiaci Gymnázia v Sobrance, Gymnázia, Šrobárova 1 v Košiciach a Strednej priemyselnej školy elektro-

technickej v Košiciach. Na všetkých troch školách župa zrekonštruovala fasády. Na oprave strechy sa počas leta pracovalo na Strednej odbornej škole priemyselných technológií Košice – Šaca a študentom spríjemnia internátny život aj vymalované priestory Školského internátu na Medickej ulici v Košiciach. Teplejšie bundy v zime už nebudú potrebovať gymnazisti na Javorovej ulici v Spišskej Novej Vsi, kde župa vymenila okná a opravila podlahy.

Komfort vďaka novej chodbe

Modernizáciu spustil kraj aj na Zemplíne. Počas prázdnin sa na Strednej zdravotníckej škole v Michalovciach začalo s výstavbou spojovacej chodby. Vyučovanie tam prebieha v dvoch nezávislých budovách, medzi ktorými musia študenti prechádzať cez školský dvor. To bude minulosťou vďaka suchej chodbe, ktorá je vo výstavbe. Pre budúcich zdravotníkov a ich učiteľov už nebude najväčším strašiacom sychravé počasie či sneh. Župa na tento projekt vyčlenila 330-tisíc eur. Okrem toho, do vynovených priestorov sa vrátili aj študenti Gymnázia Ľudovíta Štúra v Michalovciach, kde prebehla modernizácia učební aj chodieb, na ktorých pribudli nové oddychové zóny. Stavbári sa tam ešte vrátia, keďže kraj pripravuje aj komplexnú rekonštrukciu fasády.

NADÁCIA
KOŠICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO
KRAJA

Nadácia KSK je tu pre deti aj rodiny v núdzi

Každý by mal prežiť bezstarostné detstvo, no nie každý sa narodí do bezproblémovej rodiny.

Práve tí najmenší musia často čeliť problémom, ktoré nevedia vyriešiť ani dospelí. Ich detstvo by malo byť šťastné, plné radosti a zážitkov. „**Prostredníctvom cielenej a kontinuálnej podpory chceme pomôcť deťom, ktoré nemajú dostatok životných šancí, aby sa aj ony mohli rozvíjať a pracovať na sebe,**“ povedal správca Nadácie KSK Vladimír Pauco.

Nadáciu založil Košický samosprávny kraj v roku 2020, pričom jej základom je podpora rozvoja, schopností a talentu, či už v umeleckých, športových alebo voľnočasových aktivitách. Jej pilotným projektom bola vianočná zbierka, do ktorej zamestnanci úradu venovali stravné lístky. Pripravili tak veselšie Vianoce pre 10 rodín, v ktorých žije spolu 30 detí. Nadácia sa síce zameriava na deti, ale pomoc cez ne prichádza pre celú rodinu. V súčasnosti má dnes v databáze približne 100 detí. Toto sú príbehy niektorých z nich.

Bojovníčka Lenka

Lenka je usmievavé 13-ročné dievča, pre ktoré bol kedysi svet gombička. Osud sa s ňou však nemaznal, stala sa z nej onkologická pacientka. Úsmev z tváre jej však našťastie nevymizol a stále je slniečkom rodiny. Náklady na jej liečbu však zhltnú takmer všetky financie. Nehovoriac o tom, že jej ocko si kvôli zrakovému znevýhodneniu dlho nevedel nájsť zamestnanie. Pracoval len ako brigádnik, aby mali aspoň na jedlo. Dnes je zamestnaný v Sociálnom podniku Košického samosprávneho kraja.

Statočná Alena

Niektoré príbehy začnú veľkou láskou, no skončia veľkou tragédiou. Pani Alena utiekla spolu aj s tromi malými deťmi pred domácim násilím. Po čase sa však zamilovala a narodila sa jej s novým partnerom dcéra Andrejka. Ten však určite nebol prototypom

ideálneho muža. Rodina trpela nielen hádkami, ale aj jeho alkoholizmom. Alena zobrala svoje ratolesti a odišla. Ostali sami. Zima bola pre nich viac ako krutá. Nemali čo jesť, zachránili ich len dopestované zemiaky a cvikla.

Obetavá Marta

Príbeh Marty takisto nie je šťastný. Má síce krásnych 5 detí, ale jej manžel sa stal onkologickým pacientom. Aby uživila rodinu mala dve zamestnania. Príjmy však boli stále nízke. Začiatkom roka však manžel Martin zomrel. Vďaka darovaným stravným lístkam však mohli naposledy a všetci spoločne prežiť svoje posledné Vianoce v pokoji a štedrosti.

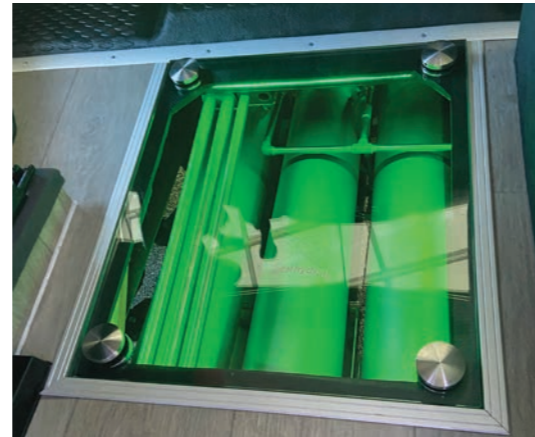
Kontaktovať Nadáciu KSK so svojim príbehom alebo s ponukou na pomoc môžete na: www.nadaciask.sk

Košický zelený kraj s flotilou vodíkových autobusov

Nie je to tak dávno, keď bol v Spišskej Novej Vsi uvedený do života vôbec prvý autobus na svete poháňaný vodíkom s nízkotlakovou technológiou. Košický samosprávny kraj je tak dnes len malý krok od zakúpenia 100 kusov prímestských autobusov práve na vodíkový pohon.

Samozrejmosťou je aj infraštruktúra vodíkových čerpacích staníc. Vďaka tomuto pohonu autobusy budú nielen bezpečnejšie, ale aj ekologickejšie. Ide o významný obnoviteľný zdroj energie, ktorý nezaťažuje životné prostredie. Košický samosprávny kraj považuje obehovú ekonomiku s dôrazom na odpadové hospodárstvo

za jednu zo svojich priorít. Aj preto po dlhých prípravách predstavila župa vo februári tohto roka vlastnú Vodíkovú stratégiu, ktorá sa stala kľúčovým dokumentom pre jeho využitie na východe Slovenska. Okrem župy na nej pracovali aj experti na vodík z Technickej univerzity v Košiciach, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Slovenskej akadémie vied. **„Vodík je popri batériách významným obnoviteľným zdrojom energie, ktorý by sme vedeli využívať vo väčšej miere. Ide o zelenú energiu, ktorá nezaťažuje životné prostredie,“** povedal Maroš Halama, spoluautor a prodekan pre vedu,

inovácie a zahraničné vzťahy TUKE. Takmer tretina z celkových emisií oxidu uhličitého na Slovensku sa vyprodukuje v Košickom kraji. Dopady sa dajú zmierniť práve vodíkovou stratégiou. Ekologická hromadná doprava by mala byť jej neodmysliteľnou súčasťou. Aj týmto spôsobom sa kraj snaží naplniť záväzok, ktorý má Slovensko voči Európskej únii, a to dosiahnuť uhlíkovú neutralitu do roku 2050.

Autobusy aj vodíkové čerpacie stanice

Košický kraj aj vďaka svojim aktivitám možno nazvať zeleným. Župa chce vodíkové autobusy zaradiť aj do prímestskej autobusovej dopravy, v súčasnosti preto pracuje na projektovej príprave zakúpenia do 100 kusov autobusov na vodíkový pohon. Pre tento pilotný projekt boli vybrané linky premávajúce v okolí Košíc, Michaloviec, Rožňavy, Spišskej Novej Vsi a Trebišova. Súčasťou aktivity bude aj zabezpečenie čerpacích staníc na vodík. Kraj vyvíja snahu, aby na tento projekt boli vyčlenené financie z nenávratných finančných prostriedkov budúceho operačného programu Slovensko.

Európsky týždeň mobility

Bezpečne, zdravo a ekologicky.

Záleží na tom, ako a čím cestujeme? Na to existuje jednoznačná odpoveď – záleží. Aj preto sa na starom kontinente už 20 rokov koná Európsky týždeň mobility, a to od 16. do 22. septembra. Ani tento rok nebude výnimkou. Európsky týždeň mobility vznikol z iniciatívy Európskej komisie. Ide o najväčšie a najrozšírenejšie podujatie na podporu trvalo udržateľnej mobility v mestách. Pravidelne sa doň zapája aj Košický samosprávny kraj. Tentoraz spolu s Prešovským krajom v rámci Integrovaného dopravného systému IDS Východ vytvorili iniciatívu 10 000 krokov pre zdravie.

Po vlastných do práce

Východniari, skúste sa aspoň na chvíľu vzdať individuálnej dopravy a namiesto toho sa do práce či len tak na kávičku vyberte po vlastných. Do iniciatívy sa môže zapojiť každý z vás. Podmienkou je urobiť minimálne 10 000 krokov, pričom môžete na počítanie využiť akúkoľvek aplikáciu. Následne je potrebné urobiť screenshot a zaregistrovať sa do súťaže

prostredníctvom online formulára. V rámci štyroch kategórií môžete vyhrať kredit na dopravnú kartu, smart hodinky a dokonca aj bicykel. Viac informácií sa dozviete na www.idsvychod.sk.

Týždeň mobility sa využije naplno

To nie je všetko. Čaká vás aj vydávanie bezkontaktných dopravných kariet zadarmo, prostredníctvom predaja cez e-shop, ale aj osobného vybavenia vo všetkých zákazníckych centrách dopravcov eurobus, a. s. a ARRIVA Michalovce, a. s. Minulý rok bolo celkovo vydaných až 2 293 kariet. Kraj má v pláne využiť tento týždeň naplno. Pred Úradom KSK na Námestí Maratónu mieru v Košiciach (od 16. do 18. 9.) bude župa prevádzkovať cykloservis s názvom „OPRAV SI“ pre ľudí, ktorí ho využívajú na prepravu do práce, z práce, na nákup, či voľnočasové aktivity. Východniarov čakajú aj cyklorajky s názvom „NABI SA“ v troch mestách Košického kraja – Košiciach, Michalovciach a Spišskej Novej Vsi.

Peter Sagan vyrazí z Košíc

Počas Európskeho týždňa mobility (15. až 19. 9.) sa na Slovensku bude konať aj 65. ročník cyklistického podujatia Okolo Slovenska. Sú to preteky, ktoré sa opäť posunuli k elitnej spoločnosti najprestížnejších podujatí cyklistického sveta. Milovníci cyklistiky budú môcť vidieť zblízka ľudí, ktorí zdvíhajú víťazné vavríny na najvýznamnejších podujatiach sveta. Svoju účasť z kategórie svetových tímov potvrdili stálice na cestách Deceuninck - Quick Step i Bora-Hansgrohe a dokonca aj naša cyklistická hviezda Peter Sagan. Na podujatí sa predstaví prvýkrát vo svojej kariére. Na programe je prológ a štyri etapy. Prológ a takisto aj prvá etapa budú v Košiciach. Následne cyklisti budú prechádzať cez Spišské Podhradie, Dolný Kubín, Považskú Bystricu, Trenčianske Teplice a dorazia do Trnavy. Dohromady prejdu takmer 700 kilometrov.

Využite cykloservis „OPRAV SI“
16. - 17. 9. od 9.00 do 17.00 hod.
18. 9. od 9.00 do 13.00 hod.

„NABI SA“ na cyklorajkách

20. 9. od 7.30 do 10.30 hod.
Košice (pri Jakabovom paláci)

21. 9. od 7.30 do 10.30 hod.
Michalovce (Námestie osloboditeľov)

22. 9. od 7.30 do 10.30 hod.
Spišská Nová Ves (Radničné námestie)

Kraj zvýšil účinnosť opráv mostov, konštatoval NKÚ

Župa je v aktuálnom volebnom období na 2. mieste spomedzi všetkých VÚC, čo sa týka účinnosti údržby a opráv mostov.

Rekonštrukčné práce na moste medzi Strážskym a obcou Krivoštiny

Košický samosprávny kraj v tomto volebnom období rozhybal opravy mostov na cestách II. a III. triedy. Vyplýva to zo záverov kontroly Najvyššieho kontrolného úradu, ktorý hodnotil údržbu a opravy mostov v majetku samosprávnych krajov. Podľa údajov NKÚ kraja sa starajú o 5 400 mostov, z toho až 1 154 je v najhorších troch stupňoch stavebno-technického stavu. Znamená to, že všetky tieto mosty si vyžadujú okamžitú opravu. Konkrétne Košický samosprávny kraj spravuje 660 mostov, 169 z nich si vyžaduje opravu. Správa NKÚ o stave mostov bola predmetom rokovania Zastupiteľstva KSK na rokovaní 23. augusta.

„Aj napriek tomu, že máme asi

najhorší stav mostov spomedzi všetkých VÚC, je pre nás dobrou správou, že podľa NKÚ sme v posledných štyroch rokoch zvýšili účinnosť ich opráv a údržbu. Faktom však je, že samosprávne kraje ne-disponujú dostatočným rozpočtom na to, aby boli všetky tieto mosty opravené. Krajom by preto pomohla zmena financovania zo strany štátu tak, aby sme sa vedeli účinnejšie starať o tieto mosty. O tejto otázke budeme rokovať s ministrom dopravy,“ informoval predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka. Poslanec Igor Kočíš kritizoval nízke čerpanie kapitálových výdavkov, ktoré krajskí poslanci vyčlenili v rámci rozpočtu na opravy ciest

a mostov. „Je dobré, ak kraj zvýšil investície do opráv mostov a zlepšil ich údržbu. Ak sa však už schvália kapitálové výdavky, treba ich míňať na rozhodnutia, ktoré sme v zastupiteľstve urobili,“ uviedol Kočíš. NKÚ v súvislosti s opravami mostov a ich údržbou hodnotil roky 2017 – 2019. V rámci tohto obdobia ocenil snahu kraja navyšovať investície do opráv a rekonštrukcií mostov, na čo župa využíva nielen vlastné prostriedky, ale aj štrukturálne fondy či zdroje z Európskej investičnej banky. Pod lepšiu údržbu mostov sa podpísala aj činnosť mostných čiat, ktoré Správa ciest KSK obnovila v roku 2019.

Úspechy poslancov KSK

Imrich Bakši

OLANO, SAS, KDH, NOVA

Moja cesta v KSK začala spoločným bojom za opravu cesty Čaňa - Haniska, ktorá sa v tomto roku zrealizovala. Zvýšili sme bezpečnosť na cyklochodníku medzi Čaňou a Ždaňou, kde sa nám podarilo osadiť nové zvodidlá v kritickej zákrute. Keďže som záchranár, chcel by som v kraji zvýšiť počet verejne dostupných automatických externých defibrilátorov, ktoré dokážu zachrániť život pri zástave srdca, aj keď ich obsluhuje laik. Vďaka spolupráci s Dobrovoľníckym centrom KSK sme spustili umiestnenie týchto defibrilátorov v našich domovoch sociálnych služieb a s projektom Via Carpatia sa postupne dostane táto pomoc do ďalších župných zariadení. Bol by som rád, keby sme v našom kraji dokázali vybaviť týmto prístrojom každú obec.

Pavol Bečarik

SNS

Kde je vôľa, tam sú aj cesty. Preto ma teší, že sa nám podarilo opraviť cestu na hlavnej - Duklianskej ulici v centre Spišskej Novej Vsi, pokračovaním je Školská a Elektrárnska. Neprestávam bojovať o diaľničný privádzací a obchvat v Haričovciach, nezabúdam ani na dobudovanie odbočovacieho pruhu na sídlisku Západ. Plány? Pre mňa osobne je veľmi dôležité konečne opraviť cestu zo Spišskej Novej Vsi na Mlynky, to je cesta, ktorá nás v kraji spája. Rovnako, ako nás spájajú úspešné projekty v kultúre, ktoré Spišiaci s podporou KSK realizujú. Tak, ako vieme stavať športoviská, napríklad novú telocvičňu pri športovej hale. Lepravujeme aj cyklotrasu zo SNV do Levoče aj do Embraca. Kde je vôľa, tam sú spokojní ľudia.

Štefan Bašták

SMER-SD

Ako poslanec KSK za okr. Rožňava presadzujem záujmy rozvoja tohto regiónu. Ako člen dopravnej komisie sledujem harmonogram opráv ciest II. a III. triedy aj nákup techniky pre zimnú údržbu, ktorý je v omeškaní. Správa ciest realizuje aj údržbu ciest I. triedy v správe Slovenskej správy ciest. Verím, že pridelenie novej techniky bude adekvátne. V oblasti školstva upozorňujem, aby počty žiakov na profesie potrebné v národnom hospodárstve neboli určované bez konzultácie odborom školstva KSK s riaditeľmi škôl. V oblasti regionálneho rozvoja poukazujem na rozvoj cyklotrás, v čom okres Rožňava zaostáva. Verím, že v závere volebného obdobia už nebudú žabomyšie vojny poslancov a vedenia KSK. Všetci chceme, aby rozvoj Košického kraja napredoval a aby žiaden okres nezaostával.

Peter Berinšter

OLANO, SAS, KDH, NOVA

Aktuálnymi prioritami do konca volebného obdobia sú určite investície do športovej infraštruktúry v rámci štyroch košických okresov. Ak sa podarí dostať k realizácii, bude to určite úspech. Každé z plánovaných športovísk je potrebné ako soľ. Takisto investície do cyklo-infraštruktúry, z ktorých sa aj mnohé už podarilo zrealizovať (napr. moderné cyklo odpočívadlá, sčítace dopravy alebo elektronabíjačky) a opraviť. Dôležité bude tieto aktivity skoordinať s aktivitami miest a obcí. Medzi úspechy môžeme určite zaradiť všetky investície do škôl a opravy ciest po celom kraji a takisto máme konečne aktuálnu pasportizáciu mostov v kraji.

Novinky zo Zastupiteľstva KSK

Poslanci Košického samosprávneho kraja rokovali po 26.-krát v tomto volebnom období 23. augusta. Priebeh zastupiteľstva bol vysielaný naživo na facebooku KSK a webovej stránke web.vucke.sk, kde boli zverejnené aj kompletne materiály rokovania. Zastupiteľstvo prebiehalo v súlade s platnými pandemickými opatreniami.

Najdôležitejšie témy z rokovania

Zastupiteľstvo KSK zvolilo nového hlavného kontrolóra kraja. Prihlášky podalo päť kandidátov, nadpolovičnú väčšinu hlasov všetkých poslancov získal Jozef Hudák, ktorý má skúsenosti s touto funkciou z Prešovského samosprávneho kraja.

V rámci 2. úpravy rozpočtu vyčlenili poslanci 346 000 eur na prípravu návštevy Svätého Otca na Slovensku. Prostriedky z rezervného fondu budú použité na zabezpečenie dopravy, ktorá bude zväzť veriacich z farností, úpravu komunikácií aj zabezpečenie umeleckej produkcie na štadióne Lokomotívy.

Krajskí poslanci odsúhlasili finančné vysporiadanie investícií s BONA FIDE, o. z., ktoré prevádzkuje centrum nezávislej kultúry Tabačku Kulturfabrik. Započítaním investícií nájomcu sa zníži jeho dlh. Kraj chce týmto krokom pomôcť nezriaďovanej kultúre, ktorú ovplyvnila pandémia.

Zmeny sa udejú aj na Spojenej škole v Dobšinej, ktorú ministerstvo školstva vyradilo zo siete škôl a školských zariadení. Jej nástupcom bude Stredná odborná škola techniky a služieb. Škola tak už od 1. septembra nebude poskytovať gymnaziálne vzdelanie.

Nasledujúce Zastupiteľstvo KSK sa bude konať 25. októbra 2021.

Jesenné potulky vinicami alebo cyklobusom na Tokaj

Radi športujete, chodíte do prírody, spoznávate históriu a objavujete nové chute? Prezradíme vám, kde všetky tieto činnosti viete skábiť dokopy, a to každú septembrovú a októbrovú sobotu. Naložte svojich dvojkolesových tátošov na cyklobusy, za ktorými stojí Krajská organizácia cestovného ruchu Košice Región Turizmus (KOCR) a vyberte sa spolu aj s rodinami do čarovnej vinohradníckej oblasti Tokaj. Zelené kopce, vinice zaliate slnkom, malebné obce si určite zamilujete.

Turistika na dvoch kolesách

Podpore cykloturistiky sa košická župa intenzívne venuje od začiatku

roka 2018. Po nástupe nového vedenia začala rozbiehať projekty, ktoré prinášajú stále nové cyklotrasy. Aby sa fanúšikovia šliapania do pedálov ľahšie dostali na svoje obľúbené miesta, začala KOCR v minulých rokoch vypravovať cyklovlaky do Tokajskej vinohradníckej oblasti. Tie vyvolali mimoriadny záujem, a preto v tomto roku pribudli aj cyklobusy. Každú júlovú a augustovú sobotu premávajú na Kojšovku. Počas oboch prázdninových mesiacov a vrátane septembra zas na Gemer.

Vinohrady sú najčarovnejšie práve na jeseň, a preto každú septembrovú a októbrovú sobotu cyklobus vyráža aj na Tokaj, do najmenej vinohradníckej oblasti na Slovensku. Ráno o 8.30 hod. štartuje z košickej autobusovej stanice cez zastávky Slanec - Veľatý - Čerhov - Borša - Viničky

- Streda nad Bodrogom. Späť sa vracia po tej istej trase o 16.00 hod. až do Košíc. Zo všetkých týchto miest je možné vyraziť na cyklovýlety rôznej náročnosti. Mnohé z nich je možné absolvovať aj s deťmi, pokiaľ ste ich aspoň trochu zasvätili do pôžitkov, ktoré prináša jazda na bicykli.

Rodinná „pedálovačka“ na Tokaji

Ak nie ste práve najzdatnejšími nasledovníkmi Petra Sašana a radšej dáte prednosť nenáročnému výletu aj so svojimi ratolesťami, odporúčame „Rodinnú cyklistiku na Tokaji“. Vystúpte v obci Borša a

navštívte nedávno zrekonštruovaný renesančný Rákocziho kaštieľ, vďaka ktorému sa prenesiete do dávnej minulosti. V roku 1676 sa v ňom totiž narodil František Rákoczi II., vodca posledného protihabsburského povstania. Venovaná mu je väčšina vystavovaných exponátov.

Po historickej zastávke sa môžete prevetrať na bicykloch po hrádzi Bodrogu, ktorou sa dostanete do jej prístaviska a k rybníku Podkova. Podľa tohto charakteristického tvaru je pomenované mŕtve rameno rieky Bodrog, ktoré patrí medzi obľúbené celoročne vyhľadávané miesta ponúkajúce chytanie rýb a člňkovanie. Nachádza sa v dedine Viničky, kde vás naloží cyklobus a odvezie naspäť do Košíc. Celá trasa má necelých 13 kilometrov a do kopca budete šliapať len 40 metrov.

Vínna cesta

Podstatne náročnejší výlet ponúka Vínna cesta. Prejdete ňou takmer 23 kilometrov so stúpaním 230 metrov. Vyštartujete v Čerhove, prejdete Veľkú a Malú Trňu, Baru, spomínanú Boršu, Podkovu a skončíte vo Viničkách. Prechádzať budete

poľnými cestami vinohradov. Zastavte sa na degustáciu zlatého moku u miestnych vinárov. Určite si nenechajte ujsť 12 metrov vysokú vyhlídkovú vežu Tokaj. Za návštevu stojí aj geovedná expozícia na obecnom úrade v Malej Trni, ktorá interaktívnym spôsobom predstavuje geológiu Zemplínskych vrchov, na ktorých sa rozprestiera aj vinohradnícka oblasť Tokaj. Ak bicykel nemáte, ani to nie je žiadny problém. Požičať si ho môžete vo Veľkej Trni. Mali by ste si ho rezervovať v predstihu, pretože je o túto službu dosť veľký záujem.

Medzibodrožie na kolesách

Juhovýchodný cíp košickej župy stojí určite za preskúmanie. Vyberte sa na cyklovýlet Medzibodrožím na kolesách. Jeho 30,5 kilometrová trasa so stúpaním 93 metrov začína v Strede nad Bodrogom a končí v Borši. Z množstva príležitostí, ktoré sa vám naskytú, nevynechajte Chránenú krajinnú oblasť Latorica, kde z pozorovacích veží je možné zazrieť tamojšie vzácne vtáctvo. Nezabudnite navštíviť renesančný

kaštieľ, ktorý na mieste stredovekého hradu dal v roku 1700 postaviť Ladislav Vécsey, po ktorom je aj pomenovaný. Nie každý sa dostanete na najvyšší štít Slovenska - Gerlach, no ten najnižší bod nebude problém pre nikoho. Nachádza sa v dedinke Klin nad Bodrogom.

September v kultúre

Prvý jesenný mesiac sa už tradične nesie v znamení Dní európskeho kultúrneho dedičstva. Podujatie si môžu užiť aj východniari v kultúrnych stánkoch Košického kraja. Tohtoročnou témou je Dedičstvo pre všetkých. To, čo si pre návštevníkov župa pripravila, nájdete na webových stránkach krajských kultúrnych zariadení.

2. 9. - 30. 9. 2021 Czech innovation expo

Zaujímajú vás nové trendy v inovačných zónach? Zamierte do Zemplínskej knižnice v Trebišove. Výstava ponúkne abstraktné symboly, ktoré ožijú a predstavia zaujímavé príbehy o rôznych vynálezoch. Nezabudnite si mobil alebo tablet, do ktorých si stiahnete aplikáciu, aby ste si výstavu užili naplno.

17. 9. 2021, 19:00 hod. Prečo? - premiéra rozprávky

Bábkové divadlo v Košiciach pripravilo po letných prázdninách premiéru

bábkovej inscenácie, ktorá odpovie na zvedavé otázky všetkých detí. Rozprávka je určená divákovi od 3 rokov, no malí aj veľkí diváci sa dozvedia, kde sa PREČO skrýva, čo robí a ako vlastne vyzerá.

9. 9. - 31. 12. 2021 Výstava Historické gobelíny

Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi predstaví unikátne gobelíny, ktoré zobrazujú kresťanskú tematiku. Tkané plátna pochádzajú z rôznych kútov sveta. Výstava je pripravovaná v rámci Roka kresťanskej kultúry.

Zmena programu je vyhradená a závisí od aktuálnej epidemickej situácie.

Viac informácií nájdete na webových stránkach a sociálnych sieťach kultúrnych organizácií Košického samosprávneho kraja.

Súťaž s tajničkou

Milí lúštitelia, správnu odpoveď z tajničky nám pošlite e-mailom na tlacove@vucke.sk do **30. 9. 2021**. Vyhrať môžete reproduktor, tepelný vankúšik a bavlnenú tašku. Účastníci prihlásením sa do súťaže a splnením podmienok dávajú KSK svoj súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorými sú poskytnuté identifikačné údaje účastníka súťaže (meno, priezvisko, e-mail, adresa trvalého pobytu, telefónne číslo). Tieto osobné údaje budú spracované výlučne na účely realizácie súťaže a odovzdania výhry. Výhercovia z predchádzajúceho čísla: **Michal Volovár, Nikol Nagová.**

Johann Wolfgang von Goethe: ... (tajnička)

Autor: Juraj Mitošinka	hrubé súkno na huňu (zried.)	česaním uhladil	indický strom	ramenný klb	oblúkovitá kosť	malý osúch	upravovalo sa varom	značka hliníka	iba	druh a radca Mohameda	Pomôcky: oolit, Anas, umalon, Olah, omos	spanie	3. časť tajničky	liehovina zo skvasenej ryže
zaplatila za prácu											skratka Slovenskej komory architektov			
1. časť tajničky											skratka poručíka myknutie			
neznepokoj								unavuje, vyčerpáva bohyňa osudu						
MPZ vozidiel Islandu			prekypujú (kniž.) bedákali, nariekali						synak (zried.) obsahujúca tálium					
predpona superlatívu				hornina pohroma-de						skr. krvného obrazu cit. hlasu sliepky			2. časť tajničky	často sial
španielsky spisovateľ					nástroj na žatie mužské meno						žni kosou mužské meno			
Pomôcky: Bakalov, Ma, JPA, Alas, níp	množstvo peňazí vyjadrené číselne	tlač. ag. Jemenu mužské meno				vitaj (kniž.) zbor zástupcov								rimské číslo 501 rumunský skladateľ
pomýlil sa (hovor.)								novosť, čerstvosť uchop rukami						
druh syntetickej lejacej živice							bulharský spisovateľ bohyňa zeme							
4. časť tajničky														
Albert (dom.)					skaz, znič									